

Sådan gik det første år på markedsvilkår

Dansk Fjernvarme har foretaget en undersøgelse af, hvordan det første år på det frie elmarked er gået for de værker, der har deltaget.

EL-MARKED

*Af civilingeniør Kurt Risager,
Dansk Fjernvarme*

Dansk Fjernvarme har gennemført en spørgeskemaundersøgelse omfattende de fjernvarmeværker, der har deltaget i det frie elmarked i 2005. Ifølge Energinet.dk er der pr. 1. april 2006 knap 100 decentrale kraftvarmeværker på det frie elmarked. Dette tal omfatter også de industrielle kraftvarmeværker.

Værkerne egen vurdering af økonomien det første år er, at halvdelen af værkerne angiver, at den har været uændret, to værker mener, at økonomien har været dårligere, mens de resterende mener, at økonomien har været lidt bedre.

De fleste værker skønner, at det ekstra arbejde, det kræver at deltage i det frie elmarked, udgør ca. en halv time dagligt.

Modelberegninger foretaget

Herudover har Dansk Fjernvarme gennemført modelberegninger på de værker, der har besvaret spørgeskemaet. Beregningerne er gennemført ved at sammenligne økonomien ved kørsel på 3-ledstariffen med driften på det frie elmarked ud fra det enkelte værks data.

Generelt er elproduktionen faldet i forhold til, hvad produktionen ville have været på 3-ledstariffen. Efter værkerne egen vurdering er produktionen faldet med ca. 10 % i alt, men dette fald dækker over store forskelle. Nogle har ikke haft nedgang i produktionen,

mens andre opgiver fald på op til 40 %. Denne forskel skyldes især, at den marginale elproduktionspris er forskellig fra værk til værk. Værker med en høj marginal elproduktionspris har det største fald i produktionen.

Samproduktionskrav er væk

En vurdering af, hvor meget elproduktionen er faldet som en direkte følge af det frie elmarked, skal ses i sammenhæng med udviklingen i gasprisen og bortfald af kravet om samproduktion.

Kravet om samproduktion er ophæ-

vet i forbindelse med ændringen af bekendtgørelsen om tilskud til elproduktion.

Af bekendtgørelse om tilskud til elproduktion af 23. oktober 1997 fremgår det af § 10, at tilskuddet kan bortfalde, hvis ikke anlæggene "...kontinuerligt drives som kraftvarmeanlæg...".

Denne bestemmelse blev ikke videreført i bekendtgørelse nr. 512 af 16/06/2003. Hermed blev kravet om kraftvarmedrift ophævet.

Det betyder, at værker, der fortsat

Brønderslev Forsyning er blandt de danske varmeforsyninger, der er gået over til at handle el på markedsvilkår. Foto: Flemming Rasmussen.

afregnes efter 3-ledstariffen, vil stoppe produktionen i lavlast, hvis gasprisen bliver så høj, at den marginale elproduktionspris bliver højere end elprisen i lavlastperioderne.

For de værker, der er omfattet af CO₂-kvoteloven, betyder prisen for CO₂-kvoterne, at den marginale elproduktionspris stiger.

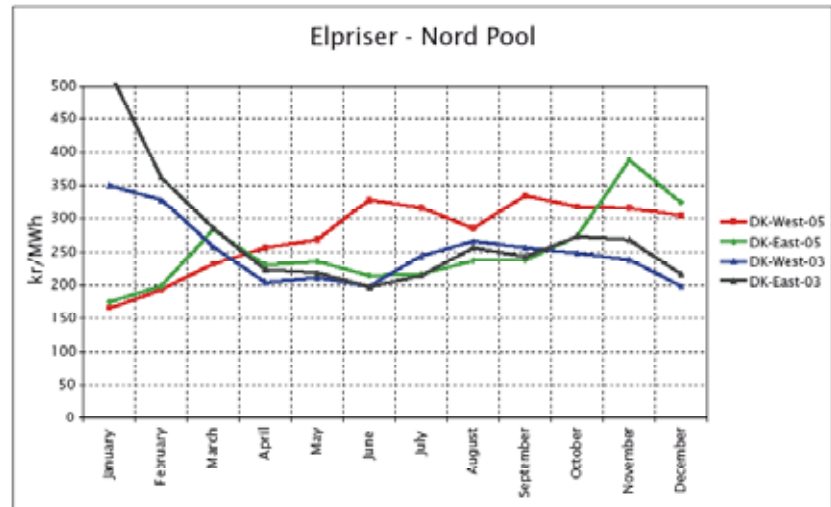
Allerede ved gaspriser på ca. 1,5 kr./m³ er der værker, hvis marginale elproduktionspris bliver højere end 3-ledstariffens elpris i lavlast, hvis værket har CO₂-kvoter, mens værker, der ikke har CO₂-kvoter, har en marginal elproduktionspris, der er højere end elprisen i lavlast ved gaspriser omkring 1,75 kr./m³.

Disse forhold gælder, hvis den alternative varmeproduktion sker på naturgaskedler. Hvis den alternative varme- produktion sker på andre brændsler, vil det betyde, at samproduktionen ophører ved endnu lavere gaspriser.

I den politiske aftale, der ligger til grund for overgangen til det frie elmarked, hedder det bl.a. "Falder samproduktionen til under 90 % af det gennemsnitlige niveau i 2001 – 2003 optager parterne forhandlinger, såfremt den faldende samproduktion ikke alene skyldes øget anvendelse af anden miljøvenlig elproduktion".

I referenceperioden var der et krav om samproduktion. Derfor var der i referenceperioden en større elproduktion på 3-ledstariffen, end der vil være i dag, hvor kravet er ophævet.

Figuren ovenfor viser, hvordan de gennemsnitlige elpriser har været måned for måned dels i 2005 og dels i 2003. Elprisen har været markant højere i sommermånederne i Vestdanmark i 2005 end i 2003, mens den i Østdanmark har været markant højere i november og december. Netop de høje elpriser i sommermånederne har en negativ indflydelse på de vestdanske værkers indtjening, idet elproduktion er lav i sommermånederne, hvorfor de ikke kan udnytte de høje elpriser, samtidig med at grundbelø-

Figuren viser, hvordan de gennemsnitlige elpriser har været måned for måned dels i 2005 og dels i 2003.

bet reduceres. Forskellen på elpriserne i øst og vest har betydet, at mens de vestdanske værker har modtaget et grundbeløb på 54,6 % af det beregnede grundbeløb, har de østdanske værker modtaget 71,2 %.

Reguler- og reservekraft

Kun enkelte værker har deltaget i markedet for reguler- og reservekraft i 2005. De styringssystemer, der er nødvendige, for at værkerne kan deltage, er først udviklet i løbet af året. Samtidig betyder kravet om, at man skal råde over mindst 10 MW-el for at kunne deltage i dette marked, at det ofte er nødvendigt at pulje flere værker for at få 10 MW til rådighed, og en forudsætning for at pulje forskellige værker er, at værkerne tilnærmelsesvis har samme marginale elproduktionspris.

Der er imidlertid en stigende interesse for at deltage i dette marked, og det forventes, at flere værker vil deltage i markedet i den kommende tid.

Konklusion

På trods af, at elprisen i 2005 har været væsentlig forskellig fra referenceårene, viser undersøgelsen, at de værker, der har været på det frie elmarked, ikke generelt har fået højere varmepriser på grund af omlægningen. Af de to værker, der mener,

at økonomien har været dårligere, har det ene besluttet at gå tilbage til 3-ledstariffen (værket er på under 5 MW-el), mens det andet forventer at få en indtjening på markedet for systemydelser (reguler- og reservekraft), således at økonomien bliver bedre i fremtiden.

Det kan i øvrigt konstateres, at resultatet for de undersøgte værker ville have været negativt (varmeprisen var steget), hvis ikke der var sket en indeksering af beregningen af det månedlige grundbeløb.

Denne undersøgelse giver således ikke Dansk Fjernvarme anledning til at tage politiske initiativer med henblik på ændringer af ordningen. Hvis der alligevel er værker, der mener, at de er blevet dårligere stillet, vil Dansk Fjernvarme gerne have en konkret henvendelse, så vi kan analysere situationen og tage en drøftelse med Energistyrelsen, hvis det viser sig nødvendigt.

Det er planen, at Dansk Fjernvarme også vil evaluere efter 2006 og efter 2007, hvor alle værker over 5 MW har været på det frie elmarked i et år.

kr@danskfjernvarme.dk